

Motion till riksdagen 2013/14: MJ517

av **Helena Leander m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

1 Sammanfattning

1.1 Ansvar

Att ta ansvar innebär att ta ansvar också för vår miljö och därmed vår framtid. Detta ansvar tar inte regeringen. Man agerar snarare efter principen ”festa nu, lämna springnota för framtiden”. Kräftgången för miljöpolitiken fortsätter.

Alliansregeringen fortsätter sin budgetjojo. Förra årets största ”satsning” inom miljöpolitikens budget var en partiell återställare av tidigare neddragningar på skogsområdet. Årets största ”satsning” är en partiell återställare av förra årets neddragning på havsmiljön. Denna ryckighet ställer till problem för miljöförvaltningen, men också för företag som ska leverera miljölösningar. Det är inte kostnadseffektivt. Värst är dock konsekvenser för miljön, och därmed också för människor på längre sikt.

1.2 Tempohöjning för miljömålen

Konsekvenserna av regeringens försvagning av miljömålssystemet syns allt tydligare nu sedan en ny uppsättning etappmål och preciseringar har beslutats och Naturvårdsverket har följt upp etappmålen för första gången.

Resultatet är ett miljömålsfiasko. 14 av 16 miljö kvalitetsmål kommer inte att nås till mållåret 2020 med i dag beslutade styrmedel. Det är framförallt internationella insatser som gör att målet om *Skyddande ozonskikt* ser ut att kunna nås. Utvecklingen går i rätt riktning för endast fyra av de 16 målen. Endast för ett av dessa mål där utvecklingen går i rätt riktning anses det vara framför allt nationellt beslutade styrmedel som avgör utvecklingen. Och även för detta mål, *Frisk luft*, är det i hög utsträckning påtryckningar från EU som gör att vi nationellt beslutar om t.ex. åtgärder mot hälsovådliga nivåer av partiklar i stadsluften.

Fel! Okänt namn på

Försvagningen och fragmentering av miljömålssystemet skickar en kraftfull signal om regeringens minskade miljöambitioner. Det får effekter på miljöförvaltningen på alla nivåer. I den senaste fördjupade utvärderingen pekar Naturvårdsverket på bristen på finansiering som ett annat till att takten i miljömålsarbetet har avstannat.

Miljöpartiet vill i stället växla upp tempot i miljöarbetet genom bl.a. en massiv och stegvis upptrappning av anslagen för åtgärder för att nå miljömålen.

Miljöpartiet de gröna gör i stället en kraftfull satsning på åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Vi tar ansvar för klimatet genom satsningar på utsläppsminskningar i Sverige. Utöver särskilda satsningar inom trafik- och energisektorerna satsar vi under 2014 600 miljoner kronor på ett särskilt Klokt-stöd till kommunerna för att minska utsläppen i Sverige. Vi satsar ytterligare 2 miljarder kronor på klimatåtgärder i utvecklingsländer. Vi avslår regeringens satsning på 100 miljoner kronor för miljöbilar men satsar 50 000 miljoner kronor på stöd till efterkonvertering. Utanför utgiftsområdet satsar vi på en rad åtgärder för att minska koldioxidutsläpp från bilparken och transportsektorn i övrigt. Under utgiftsområde 6 Forsvar och samhällets krisberedskap satsar vi 2014 750 miljarder kronor på åtgärder för att anpassa Sverige och minska sårbarheten vid ett förändrat klimat.

Under 2014 satsar vi 840 miljoner kronor mer än regeringen inom utgiftsområdet på åtgärder för att bevara naturresurser och biologisk mångfald samt säkra den framtida leveransen av ekosystemtjänster i skog och mark, utöver de satsningar som görs inom utgiftsområde 23. Vi satsar också 85 miljoner kronor mer än regeringen på havs- och vattenmiljön 2014.

Vi satsar 290 miljoner kronor mer än regeringen inom utgiftsområdet 2014 på åtgärder för att minska spridningen av miljögifter både i hemmen och i miljön.

Inom utgiftsområdet satsar vi drygt 374 miljoner kronor på internationellt miljösamarbete (50 miljoner kronor) samt övergripande åtgärder för att nå miljömålen, till exempel miljöövervakning, miljöforskning och samordnande och pådrivande arbete på centrala och regionala myndigheter.

2 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt tabell 1 i motionen.

3 Anslag

Tabell 1 Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1 Naturvårdsverket	377 231	+230 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	292 714	+100 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	636 535	+300 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	418 018	+280 000
1:5 Miljöforskning	82 162	
1:6 Kemikalieinspektionen	216 327	+10 000
1:7 Internationellt miljösamarbete	190 906	+50 000
1:8 Supermiljöbilspremie	100 000	-100 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	218 136	
1:10 Klimatanpassning	110 000	
1:11 Inspire	20 000	
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	672 565	+75 000
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	115 000	
1:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland	26 000	
1:15 Hållbara städer	3 300	
1:16 Skydd av värdefull natur	808 000	+540 000
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	206 715	+10 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	52 225	
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	610 163	-6 000
<i>Nya anslag</i>		
Klimatsatsning utvecklingsländer		+2 000 000
Kloktstöd		+600 000
Stöd efterhandskonvertering		+50 000
Summa	5 155 997	+4 139 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
2:2 Flyttas till UO23 anslag 1:8 Jordbruksverket för djupskyddsforskning		-6 000

Fel! Okänt namn på

4 Motivering

4.1 Inledning

Årets budget läggs fram mot bakgrund av en fortsatt djup ekonomisk kris i Europa, en följd av den finansiella kris som började i USA. Krisen har pågått i flera år; någon lösning är inte lätt att finna.

Vi bör dra lärdom av det som har hänt: det är viktigt att undvika att hamna i en kris som är så svår att ta sig ur.

Alltför många har levt över sina finansiella tillgångar. Den bostadsbubbla som utlöste krisen är dock den lilla bubblan. Den statsfinansiella kris som nu har utvecklats i delar av Europa och USA är den mellanstora bubblan. Den stora bubblan, som ännu inte har spruckit, är att vi lever över våra naturtillgångar. Detta kommer till uttryck på olika sätt. Forskning visar att mänskligheten har överskridit de planetära gränsvillkoren på åtminstone tre områden: klimat, biologisk mångfald och kvävecykeln. Vi kan också ha överskridit gränsvillkoren för utsläpp av kemikalier och partiklar – det har inte gått att uppskatta var gränserna går.

De desperata ansträngningarna för att rädda euron fortgår. Men naturen har ingen marknad som slår larm när vi sprider för mycket gifter. Naturen har ingen ECB som kan lappa och laga förstörd biologisk mångfald. Naturen har ingen IMF som kan reda ut situationen om vi rubbar klimatet. Att blunda för detta är att investera i förödelse.

En miljöomställning av vårt samhälle kräver ett systematiskt, målinriktat och kontinuerligt arbete under lång tid. Alliansregeringens passivitet och nedrustning av miljöpolitiken ger nu synliga effekter.

4.1.1 Miljömålen

Av Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen framgår som nämnts att vi beräknas missa 14 av 16 mål med nu beslutade åtgärder. Av dessa 14 mål går utvecklingen i miljön i rätt riktning för endast tre mål. Av de nio mål som vi är på väg att missa där det framför allt behövs nationella åtgärder för att nå målen går utvecklingen i rätt riktning för bara ett mål. Även för det målet, Frisk luft, är det EU-kraven uppbackade av hot om böter från kommissionen som gör att man halvhjärtat vidtar åtgärder för att minska hälsovådliga halter av partiklar i flera av våra städer. Under alliansregeringen har den svenska miljöpolitiken alltmer förfallit till den nivå som EU accepterar: det är alltför ofta inte Sverige som drar upp EU:s miljöpolitik, utan tvärtom.

I förra årets årliga uppföljning av miljömålen stod att en stor miljöskuld kvarstår och att miljöarbetet har mattats av. Naturvårdsverket påtalade ett genomförandeunderskott – att beslutade åtgärder inte genomförs.

Naturvårdsverket angav flera orsaker till problemen. Otillräckliga styrmedel, bristande tillämpning av befintliga styrmedel, bristande miljöhänsyn vid samhällsplanering, konkurrens med andra samhällsmål är några orsaker som nämns. Verket lyfte också fram bristen på statliga medel, både för myndigheternas arbete och för genomförandet av åtgärder.

Detta borde vara en larmklocka som får regeringen att intensifiera arbetet för att nå miljömålen. Så sker inte. Regeringen dröjer med att genomföra förslag från miljömålsberedningens betänkande om kemikalier. I skogsbetänkandet anpassade alliansmajoriteten i beredningen i praktiken miljömålen efter regeringens budget, i stället för tvärtom.

Miljön blir lidande när regeringen väljer att satsa merparten av reformutrymmet på ytterligare en skattesänkning. Naturvårdsverket konstaterar i sin senaste uppföljningsrapport att ”utformningen av miljöersättningarna inom det framtida landsbygdsprogrammet är således en nyckelfråga för flera miljömål”. Landsbygdsprogrammet drabbas av en dramatisk neddragning under de kommande åren (se motion 2013/14: MJ521). Det står redan klart att detta går ut över åtgärder för biologisk mångfald, åtgärder mot övergödning, åtgärder för levande sjöar och vattendrag, åtgärder för ett hav i balans samt levande kust och skärgårdar.

Till följd av regeringens omorganisation, fragmentering och nedmontering av miljömålsarbetet finns fortfarande inte nya förslag till åtgärder för att nå flera mål sedan det numera avskaffade Miljömålsrådets förslag i rapporten Nu är det bråttom från 2008. Som konsekvens finns inget heltäckande, samlat förslag sedan dess.

4.2 Övergripande satsningar

Naturvårdsverket har en nyckelroll i miljömålsarbetet. Vi vill förstärka verkets arbete med samordningen och genomförandet av en rad av de åtgärder som Miljömålsrådet föreslog i ”*Nu är det bråttom!*”, samt andra åtgärder som föreslagits senare av till exempel Miljömålsberedningen. Verket har också en nyckelroll som part vid tillståndsprövning för miljöfarliga verksamheter. Vi vill därför att anslaget 1:1 *Naturvårdsverket* ökas med 230 miljoner kronor 2014.

Anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* används för uppföljning av miljömålen, stöd till ideella miljöorganisationer m.m. Miljöpartiet anser att miljöövervakning är av väsentlig betydelse för att följa upp den faktiska utvecklingen i miljön. Bidrag som ges för att stödja engagemang i ideella miljöorganisationer är mycket kostnadseffektiva satsningar. Dessa anslag har inte räknats upp med pris- och löneomräkning och bör höjas. Regeringen har fortfarande inte hittat en tillfredsställande lösning för att ersätta det arbete som det numera skrotade fartyget Argos utförde för myndigheter som SMHI och Havs- och vattenmyndigheten. Sammantaget vill vi öka anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* med 100 miljoner kronor per år.

Internationellt samarbete behövs för att klara många miljömål. Utvecklingsländerna är särskilt utsatta för miljöutmaningar. Regelverk och förvaltning är ofta mindre utvecklade och ekonomiska resurser är begränsade. Samtidigt flyttas alltmer av produktionen till utvecklingsländer. Det finns ett växande behov av internationella regleringar och internationellt samarbete på miljöområdet. FN:s toppmöte Rio + 20 i juni 2012 underströk betydelsen av det internationella arbetet och pekade på nya områden där arbetet behöver

Fel! Okänt namn på

utvecklas, som havsmiljön. Vi vill öka Sveriges bidrag till det internationella miljöarbetet både inom FN-systemet och i miljökonventioner. Vi vill också öka det bilaterala samarbetet med strategiskt viktiga utvecklingsländer och i viss mån öka svenska myndigheters möjligheter att bidra till det internationella arbetet av betydelse för utvecklingsländerna. Till dessa ändamål vill vi öka anslaget 1:7 *Internationellt miljösamarbete* med 50 miljoner kronor per år.

Vi vill flytta 6 miljoner kronor från anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* som idag används till djurskyddsforskning till utgiftsområde 23 anslag 1:8 *Jordbruksverket* som tidigare ansvarat för forskningspengarna, vilket vi tror skulle stärka kopplingen mellan medelstildelning och identifierade forskningsbehov.

Under andra utgiftsområden satsar vi 25 miljoner kronor på övergripande miljömålsarbete på länsstyrelserna i utgiftsområde 1 anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för övergripande miljömålsarbete, inklusive effektivare handläggning av tillståndsansökningar. Vi satsar 10 miljoner kronor per år under utgiftsområde 4 anslag 1:3 *Åklagarmyndigheten* för fler miljöåklagare för att en effektivare tillsyn och uppföljning av både nationella och internationella miljöregler rörande bland annat avfall och handel med hotade arter. Under utgiftsområde 18 Samhällsplanering m.m. anslag 1:5 *Boverket* föreslår vi 100 miljoner kronor per år för miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering, i syfte att ta större hänsyn till konsekvenserna för miljömål som biologisk mångfald och klimat.

4.3 Klimat

Sveriges utsläpp av växthusgaser måste minska kraftigt de kommande åren om vi ska klara EU:s klimatomål till 2050: en minskning med 80–95 procent. Med den takt regeringen håller i klimatarbetet kommer EU:s mål att nås först omkring år 2200, 150 år för sent. I den internationella klimatpolitiken har Sverige haft ett högt förtroende vid förhandlingarna om bindande globala klimatavtal. Vi tillhör de 23 länder i världen som genom FN:s klimatkonvention har två uppgifter: att minska våra egna utsläpp till en hållbar nivå samt att – utöver biståndet – finansiera det internationella klimatarbetet, främst i fattiga länder. Tyvärr har Sverige inte levt upp till dessa löften.

Det är hög tid att ta nästa steg i klimatarbetet. Miljöpartiet presenterar i årets budget ett klimapakett som ger betydande utsläppsminskningar både på kort sikt och på längre sikt. På så sätt kan Sverige ta ett stort steg mot att uppfylla vår första uppgift: att minska våra inhemska utsläpp till en hållbar nivå. Miljöpartiet anser att det krävs krafttag för att få ny fart på landets klimatpolitik, det behövs en omstart efter flera års viloläge. Vi lägger därför fram förslag på satsningar och styrmedel inom en rad sektorer. Satsningar inom trafik- och energisektorerna beskrivs i huvudsak i särskilda motioner avseende de områdena.

Paketet ska inte ses som den slutliga lösningen på klimathotet, kanske inte ens för att överbrygga gapet mellan vetenskapen och politiken fram till år

2020. Tiden är knapp och beräkningsmodellerna för utsläpp är underutvecklade. Politik skapas varje dag och klimatpolitiken kommer att behöva utvecklas längs vägen med en långsiktig och tydlig inriktning.

Paketet omfattar en rad förslag inom tre huvudområden: ett politiskt ramverk och utsläppstak för att skapa ordning och reda i klimatpolitiken, konkreta styrmedel för minskade utsläpp i Sverige och internationellt samt förslag för att minska Sveriges sårbarhet. Här beskrivs några av förslagen.

4.3.1 Ordning och reda i klimatpolitiken med klimatlag

När politiska prioriteringar leder in på vägar som är ohållbara, behövs ramverk som skapar ordning och reda och styr utvecklingen i rätt riktning. Så gjorde Sverige på 1990-talet, när vi införde ett finanspolitiskt ramverk för att förhindra kaos i ekonomin, och alla politiska partier ställer nu upp bakom de mål och regler som gäller.

Så gjorde man även i Storbritannien i slutet av 2000-talet när man såg att den kortsiktiga klimatpolitiken inte ledde mot de mål som forskare var eniga om. År 2008 infördes ett klimatpolitiskt ramverk som sätter tydliga regler och bindande mål. Så länge målen uppnås har politiken fritt spelrum. Skottland och Mexiko har infört liknande ramverk liksom den tyska delstaten Nordrhein-Westfalen – Tysklands ekonomiska motor – där det finns ett ramverk på delstatsnivå. I både Danmark och Finland är förslag om ramverk på väg och i Norge pågår en sådan utredning. Dessa är de nya föregångarna i klimatpolitiken.

Som en övergripande åtgärd för att få långsiktighet, målstyrning och transparens i den svenska klimatpolitiken föreslår Miljöpartiet ett klimatpolitiskt ramverk enligt samma modell som det finanspolitiska ramverket – med strikt budgetkontroll, långsiktiga mål, utsläppstak, budgetperioder och budgeteringsmarginal – för de svenska utsläppen av växthusgaser. Samtidigt måste ramverket medge utrymme för politiska prioriteringar och val av styrmedel, samt vara flexibelt för oväntade händelser i omvärlden.

Miljöpartiet vill att Sverige inför ett klimatpolitiskt ramverk som sätter bindande mål för klimatarbetet med utgångspunkt i forskarnas rekommendationer och våra internationella åtaganden. Flera andra aktörer har intresserat sig för förslaget och Miljöpartiet söker ett brett politiskt samarbete kring ett sådant ramverk för Sverige. Förslaget utvecklas närmare i motion 2012/13: MJ481.

4.3.2 Stöd till kommuner som investerar klimatsmart

Vi föreslår ett stöd för klimatinvesteringar i kommuner och regioner (Kloktstöd) enligt samma modell som finns i Norge. Modellen baseras på kommunernas egna klimat- och energiplaner och inledningsvis får kommunen föreslå en åtgärdslista. För varje åtgärd som kommunen föreslår beräknas en klimat-effekt. Kommunen går därefter in i en förhandling med staten om pris för åtgärderna eller hela program av åtgärder. För staten är det då fritt att avgöra om man vill ”köpa” en föreslagen åtgärd eller inte. På detta sätt blir det ett tydligt system utan resurskrävande ansökningsförfarande. För detta vill vi ha

Fel! Okänt namn på

ett nytt anslag *Klokt-stöd*. Vi vill använda totalt 600 miljoner kronor till stödet under 2014. Vi satsar också på av investeringar i klimatanpassningsåtgärder. Vårt förslag riktar in sig på ett antal stora angelägna projekt för att motverka skador till följd av översvämningar. Utförligare beskrivning av våra förslag återfinns i anslagsmotionen 2013/14:Fö241 utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

4.3.3 Fordon och drivmedel

Merparten av den fordonsflotta som rullar på våra vägar det närmaste decenniet har redan köpts. Vi vill göra det lättare att konvertera befintliga fordon från drift med fossila drivmedel till drift med förnybara drivmedel och inför därför ett anslag, *Stöd efterhandskonvertering*, på 50 miljoner kronor per år under utgiftsområde 20. Vi anser däremot att regeringens supermiljöbilspremie är en felsatsning på 100 miljoner kronor, som inte behövs med de åtgärder vi föreslår och föreslår att anslaget 1:8 *Supermiljöbilspremie* upphör. I motion 2013/14:MP1201 *Klimatet och bilen* föreslår vi en rad andra åtgärder för att minska utsläppen från privatbilar, inom områden som samhällsplanering, byte av transportsätt, effektivare fordon och produktion av förnybara drivmedel. Vi satsar också på biogas, dels i form av 140 miljoner kronor per år i ett metanreduceringsstöd, dels i form av 50 miljoner kronor per år till utbyggnaden av distributionen, inom utgiftsområde 21 Energi (se motion 2013/14:N432).

4.3.4 Sveriges internationella ansvar i klimatfrågan

Sverige ska förvalta sitt internationella förtroendekapital och bryta den mistro som präglar och låser de internationella klimatförhandlingarna. Det gör vi bäst genom att leva upp till de två åtaganden vi gjort i FN:s klimatkonvention: att minska våra egna utsläpp till en hållbar nivå och finansiera klimatarbete i fattiga länder. För Sveriges del betyder det sistnämnda en satsning utöver en procent av BNI som är vad riksdagen beslutat ska gå till insatser för fattigdomsbekämpning och demokrati.

Miljöpartiet inrättar ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Satsningen innebär 2 miljarder årligen under de kommande fyra åren. För att nå upp till de summor som utlovats, 100 miljarder US-dollar årligen från år 2020, måste finansieringskällor utanför statsbudgeten utvecklas. I Tyskland, Frankrike och Storbritannien diskuteras möjliga alternativ som globala skatter på flyg- och fartygsbränslen för internationella transporter, öronmärkning av intäkterna från auktioneringen av EU:s utsläppsrätter och internationell skatt på finansiella transaktioner.

För att utveckla Sveriges agerande i den internationella klimatpolitiken behövs ett arbete i nära samarbete mellan Utrikesdepartementet och Miljödepartementet. Under utgiftsområde 5 föreslår vi därför en satsning med 10 miljoner kronor per år för klimatdiplomati under perioden 2014–2018.

Marknadsbaserade styrmedel framhålls ofta som kostnadseffektiva sätt att nå miljömål. I vår budgetmotion föreslår vi ett antal klimatrelaterade skatter: höjd koldioxidskatt, koldioxidskatt på torv, skatt på flounerade växthusgaser

och prisgolv på utsläpp i den handlande sektorn, förutom ekonomiska styrmedel som syftar till att minska utsläpp av växthusgaser från transportsektorn.

4.4 Giftfri miljö

Regeringen anger *Giftfri miljö* som en av sina miljöpolitiska prioriteringar.

Under alliansregeringens första år minskades dock Kemikalieinspektionens möjligheter att driva på det nationella och det europeiska arbetet för att minska spridningen av miljögifter.

Våren 2008 lade Miljömålsrådet fram ett förslag till ny strategi för giftfria och resurssnåla kretslopp. Regeringen lade förslaget i fryboxen. I december 2010 gavs Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för en giftfri vardag. Handlingsplanen presenterades i mars 2011. I juni 2011 gav regeringen Miljömålsberedningen i uppdrag att ta fram ännu en ny strategi för en giftfri vardag. Förslaget lämnades i juni 2012. Beredningen föreslog en rad åtgärder på olika områden. Regeringen föreslår nu en välbehövlig ökning av anslagen till Kemikalieinspektionen med 22 miljoner kronor jämfört med 2013, men redan till 2015 ska anslaget minska igen med 16 miljoner kronor. Detta är ännu ett exempel på hur alliansregeringens budgetjojo skapar oreda och ineffektivitet i miljöarbetet. Förslagen från miljömålsberedningen har endast delvis genomförts.

Miljöpartiet anser att Sverige ska intensifiera arbetet för att minska spridningen av miljögifter. Det behövs en vassare tillsyn och att vi mer aktivt tar vara på de möjligheter som EU:s kemikalier regler nu ger både nationellt och europeiskt. Det behövs också mer långsiktighet och stabilitet i finansieringen av Kemikalieinspektionens arbete. Miljöpartiet föreslår en höjning av anslag 1:6 *Kemikalieinspektion* med 10 miljoner kronor 2014 och 25 miljoner kronor från och med 2015 jämfört med regeringens förslag.

Naturvårdsverket har konstaterat att behovet av sanering och efterbehandling är betydligt större än vad som är möjligt att genomföra med tillgängliga medel. Konsekvensen är att verket skjuter ett antal åtgärder för nationellt prioriterade områden på framtiden. Samtidigt utreder länsstyrelserna nya områden och föreslår nya prioriterade objekt som behöver åtgärdas. Myndigheterna har tidigare bedömt att det behövs anslag på ungefär 660 miljoner kronor per år för att kunna sanera de mest förorenade områdena inom rimlig tid. Regeringens anslag har pendlat runt en mycket lägre nivå. Det finns mycket förlorad tid att ta igen. För att öka takten i arbetet för att minska spridningen av miljögifter från de mest förgiftade platserna runt om i Sverige föreslår Miljöpartiet att anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* höjs med 280 miljoner kronor år 2014.

Vi satsar också 5 miljoner kronor per år på länsstyrelsernas arbete med miljömålet *Giftfri miljö* (utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*).

Sammantaget blir det en satsning på 290 miljoner kronor inom utgiftsområdet 2014 för åtgärder för att minska spridningen av miljögifter (utöver sanering av förorenande havsvrak, se nedan).

Fel! Okänt namn på

Regeringen uppger i sin budgetproposition att det kan vara intressant att använda ekonomiska styrmedel för att minska spridningen av miljögifter. En utredning ska tillsättas. Detta är välkommet. Under tiden föreslår miljöpartiet en konstgödselskatt för att bland annat minska spridningen av kadmium på våra åkrar (se närmare i motion 2013/14: MJ521), höjd skatt på bekämpningsmedel för att minska användning av bekämpningsmedel, slopat undantag för bekämpningsmedelsskatt för kreosot samt skatter på naturgrus, avfallsdeponier och avfallsförbränning för att främja hushållning med naturresurser (se närmare i bl.a. motion 2013/14: MJ319).

4.5 Skog, hav och annan biologisk mångfald

4.5.1 Skog, mark och djur

Den biologiska mångfalden i våra skogar utarmas. Områden som borde skyddas avverkas i stället i brist på pengar. Miljömålsberedningen lade under året fram ett betänkande om skogspolitik. Beredningen borde ha utgått ifrån vad som behövs för att värna kvarvarande skogar med höga naturvärden. I stället utgick man ifrån regeringens snäva budgetramar och vill anpassa målen till budgeten.

I budgeten för 2013 återställde regeringen en del av de neddragningar som tidigare riktades mot skyddet av skogar. Nu påbörjas en etappvis sänkning igen.

Det blir en stor utmaning för Sverige att klara det mål som antogs vid partsmötet för konventionen om biologisk mångfald i Nagoya 2010 om att länderna ska säkra ett långsiktigt skydd för 17 procent av landytan. Naturvårdsverket konstaterar år efter år att behovet av åtgärder för skydd av värdefull natur sammantaget överstiger tillgängliga medel. Det innebär att oersättliga värden kommer att skövlas i våra skogar, och att markägare som vill skydda sin skog får vänta på sin ersättning från staten.

Miljöpartiet anser att arbetet med skyddet av områden med höga naturvärden måste intensifieras. Vi föreslår en ökning av anslaget 1:16 *Skydd av värdefull natur* med 540 miljoner kronor 2014 med en stegvis upptrappning kommande år.

När alltmer natur skyddas behövs också mer resurser för skötseln av skyddade områden. I större delen av landet kan vi inte återskapa den branddynamik och översvämningsdynamik som en gång i tiden präglade skogslandskapet, och därför behövs i många skyddade skogar en aktiv naturvårdsskötsel för att bevara de naturtyper och arter som områdena avsatts för att skydda. Sådan naturvårdsskötsel är kraftigt eftersatt idag. För ett antal av våra hotade arter behövs också mer specifika bevarandeinsatser, både i och utanför skyddade områden. Därför har arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter stor betydelse om vi ska kunna nå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*. Trots att regeringen lovordar arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter har resurserna för detta arbete reducerats kraftigt de senaste åren, och regeringens budgetförslag innebär ingen ljusning i det avseendet. Av dessa skäl föreslår vi också en

höjning av anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* med 300 miljoner kronor 2014 med en stegvis upptrappning kommande år för andra åtgärder för att skydda biologisk mångfald. Satsningen under utgiftsområde 23 anslag 1:7 på åtgärder för att förebygga och kompensera rovdjursskador, och därmed förebygga konflikter kring rovdjurspolitiken, är också en insats för biologisk mångfald.

Satsningarna medför behov av ökade resurser på länsstyrelserna för arbetet med skydd och skötsel av skog. Vi föreslår 20 miljoner kronor till detta arbete under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Miljöpartiet vill se en nollvision för avverkning av nyckelbiotoper. Vi föreslår att anslagen för skydd av skogar och annan värdefull natur höjs etappvis och kraftfullt. Se även anslagsmotion för areella näringar (motion 2013/14: MJ521). I motion 2013/14: MJ506 lägger vi andra förslag för att skydda naturvärden i skogen.

4.5.2 Hav och vatten

Regeringen gjorde för några år sedan en tillfällig höjning av anslagen för havsmiljön, som sedan upphörde förra året och nu föreslås delvis återställas. Denna ryckighet i finansiering leder till ineffektivitet också för havsmiljön. Regeringens havsmiljörensning går också i hög utsträckning till åtgärder som inte är tillräckligt kostnadseffektiva.

Regeringens egna uppskattningar är att flera år av dess satsning på åtgärder för hav och vatten på sikt ska ge en minskning av kväveutsläppen som är mindre än hälften av den minskning som konstgödselskatten gav.

Ryckigheten är till nackdel för myndigheterna och andra aktörer och minskar effektiviteten ytterligare. Vi vill i stället satsa på vissa lokala åtgärder och åtgärder inom vattenförvaltningen för att klara målen i EU:s vattendirektiv. Det behövs satsningar på åtgärder inom den internationellt antagna handlingsplanen för Östersjön. Det behövs bättre tillsyn av kraftverk, vattenregleringar och dammar för att förbättra tillämpningen av existerande lagstiftning. Vi vill påbörja en sanering av förorenade havsområden, inklusive skeppsvrak. Miljöpartiet vill satsa 75 miljoner kronor mer än regeringen på anslaget 1:12 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*.

Havs- och vattenmyndigheten ska genomföra merparten av en sammanhållen svensk politik för havs- och vattenmiljöer. Myndigheten har också viktiga uppdrag i det internationella arbetet, bland annat genomförandet av EU:s havsmiljödirektiv och fiskerikontrollen. Det folkrörelsedrivna fiskesekretariatet FISH gör ett värdefullt och kostnadseffektivt arbete på den europeiska nivån. Miljöpartiet vill öka anslaget 1:17 *Havs- och vattenmyndigheten* med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Länsstyrelserna har en viktig roll också i arbetet för havs- och vattenmiljöer och våtmarker. Vi satsar 25 miljoner kronor mer än regeringen 2014 på åtgärder inom detta område enligt förslag från Miljömålsrådet och andra (utgiftsområde 1 anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*). Sammantaget satsar vi 2014 inom detta utgiftsområde 925 miljoner kronor mer än regeringen på arbetet för biologisk mångfald inom skog och mark samt havs- och vattenmiljön.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2013

Helena Leander (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Tina Ehn (MP)